

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

648

Vragen van het lid **Wiegman-van Meppelen Scheppink** (ChristenUnie) aan de minister van Volksgezondheid Welzijn en Sport over *de nieuwe voorlichtingscampagne van Sense «hun eerste keer»* (ingezonden 19 oktober 2011).

Antwoord van minister **Schippers** (Volksgezondheid, Welzijn en Sport) (ontvangen 14 november 2011).

Vraag 1

Heeft u kennisgenomen van de nieuwe campagne van Sense «hun eerste keer» en het webbericht op de Volkskrantwebpagina?¹

Antwoord 1

Ja. De campagne *Maak seks lekker duidelijk* – waarvan «hun eerste keer» onderdeel uitmaakt – is gericht op seksuele weerbaarheid en wordt door mij tot eind 2011 gefinancierd.² Seks wordt in deze campagne niet beperkt tot geslachtsgemeenschap, maar gaat over diverse vormen van seksueel gedrag en seksualiteit: bijvoorbeeld zoenen, uitkomen voor homoseksualiteit of geslachtsgemeenschap. In «hun eerste keer» gaat het dan ook niet alleen om jongeren en hun eerste keer geslachtsgemeenschap, maar gaat het bijvoorbeeld ook over de eerste keer zoenen of de eerste keer «nee» zeggen.

Vraag 2

Waarom wordt er naar aanleiding van het onderzoek «seks onder je 25e» gecommuniceerd dat de gemiddelde leeftijd waarop jongeren geslachtsgemeenschap hebben 16,4 jaar is? Is dit gemiddelde bepaald met of zonder de uitschieters op zeer jonge leeftijd?

¹ <http://huneerstekeer.nl/> en <http://www.volkskrant.nl/vk/nl/2686/binnenland/article/detail/2971420/2011/10/17/Eerste-keer-seks-te-volgen-via-internet.dhtml>

² Dit is overigens het laatste jaar waarin ik massamediale campagnes op het gebied van leefstijl – zoals deze – zal voeren. Zoals ik in de landelijke gezondheidsnota «Gezondheid dichtbij» heb geschreven past een generieke, populatiebrede aanpak met massamediale campagnes niet in mijn beleid dat gericht is op de eigen verantwoordelijkheid voor een gezond leven. Ik zal dergelijke campagnes vanaf 2012 dan ook niet meer financieren. Vanuit de gedachte «gezondheid dichtbij» wordt de menselijke maat juist gevonden in informatievoorziening in de eigen leefwereld van burgers via bijvoorbeeld school, werk, buurt en zorg en sociaal media.

Antwoord 2

Met het bericht dat de gemiddelde leeftijd waarop jongeren in Nederland geslachtsgemeenschap hebben 16,4 jaar is, wordt slechts feitelijke informatie verschaft die is gebaseerd op grootschalig onderzoek onder jongeren. De leeftijd 16,4 jaar is een gemiddelde, inclusief uitschieters naar beneden en naar boven. De campagne richt zich op de groep jongeren die het meest risico loopt op seksuele dwang, namelijk laagopgeleide jongeren. Zij starten gemiddeld vroeger dan hoogopgeleide jongeren.

Vraag 3

Deelt u de mening, dat wanneer uit het onderzoek «seks onder je 25e» blijkt dat 44% van de jongens en 37% van de meisjes op 16-jarige leeftijd geslachtsgemeenschap heeft gehad het niet klopt dat de jongeren in de nieuwe campagne van Sense «hun eerste keer» 15 en 16 jaar zijn en niet ouder?³

Antwoord 3

De campagne is gericht op preventie: op het voorkomen dat jongeren beschadigende ervaringen opdoen, door ze al vóór ze seksueel actief zijn bewust te laten worden van hun wensen en grenzen en vaardigheden op te laten doen om grenzen te stellen. Om die reden is als doelgroep gekozen voor de jongeren die nog (net) niet seksueel actief zijn. Jongeren die op de minder vergaande vormen van seks hun wensen en grenzen kunnen aangeven, zijn in hun verdere seksuele leven weerbaarder.

Vraag 4

Deelt u de mening dat wanneer 43% van alle ondervraagden van het onderzoek «seks onder je 25e» nog helemaal geen geslachtsgemeenschap hebben gehad, het onjuist is om bij het opzetten van een nieuwe voorlichtingscampagne er vanuit te gaan dat jongeren op hun 16,4 jaar al wel geslachtsgemeenschap hebben? Zo ja, bent u bereid de nieuwe campagne van Sense aan te passen?

Antwoord 4

De campagne gaat er niet van uit dat jongeren op hun 16,4 jaar geslachtsgemeenschap hebben. Zoals gezegd betreft de leeftijd van 16,4 jaar een gemiddelde. De campagne is juist gericht op de jongeren die nog (net) niet seksueel actief zijn, om er voor te zorgen dat zij, wanneer ze met seks beginnen, hun eigen wensen en grenzen op het gebied van seksualiteit kennen en die durven aangeven. Met seks wordt daarbij niet alleen bedoeld op geslachtsgemeenschap maar ook op andere vormen van seksueel gedrag en seksualiteit, zoals zoenen of strelen of voor je homoseksualiteit uitkomen. Dit blijkt ook uit de trailer van «hun eerste keer». Het is ook niet zo dat alle acht jongeren uit «hun eerste keer» al seksuele ervaring hebben. De leeftijd van 16,4 jaar wordt dus zeker niet als norm neergezet. Vanwege het bovenstaande zie ik geen reden om «hun eerste keer» aan te laten passen.

Vraag 5 en 6

Draagt communicatie in de media, dat de gemiddelde leeftijd waarop iemand geslachtsgemeenschap heeft 16,4 jaar is, bij aan het verlagen van de leeftijd waarop wordt geëxperimenteerd met seks?

Waarom wordt er niet vanuit Sense gecommuniceerd dat het uistellen van het eerste seksuele contact risicoverlangend werkt? Waarom gaat de nieuwe campagne van Sense van het omgekeerde uit en lijkt het alsof de campagne «hun eerste keer» prikkelt om op jonge leeftijd te experimenteren met seks?

Antwoord 5 en 6

Ik zie niet in waarom het noemen van de gemiddelde leeftijd zou bijdragen aan het verlagen van de leeftijd waarop geëxperimenteerd wordt. Uit internationale onderzoeken blijkt juist dat preventieprogramma's risicoverlangend werken (bijvoorbeeld uitstel van start met seksuele activiteiten, afname aantal seksuele partners).

³ <http://www.soaaid.nl/documenten/seksonderje25efs.pdf>

De Nederlandse aanpak van seksuele voorlichting is niet gericht op uitstel van seks maar op het bevorderen dat iedereen voorlichting krijgt over seksualiteit zodat hij/zij de kennis en vaardigheden heeft om relaties vrijwillig, veilig en prettig vorm te geven en problemen als seksuele dwang, soa en ongewenste zwangerschap kunnen worden voorkomen.

Vier waarden staan centraal bij seksuele gezondheid(beleid):

1. Autonomie: het recht om eigen keuzes te maken bij het vormgeven van seksualiteit zonder dat iemand anders (mee)beslist;
2. Weerbaarheid: duidelijk maken wat je wel en wat je niet wilt op seksueel gebied en de vaardigheden hebben naar die keuzes te handelen;
3. Besef van wederkerigheid en respect. Kenmerkend voor seksuele gezondheid is dat het niet alleen de eigen gezondheid betreft maar ook die van de ander. De individuele vrijheid van de één houdt op waar die van een ander wordt beschadigd;
4. Het recht op toegang tot informatie en tot goede hulpverlening wanneer iemand dat nodig heeft.

Deze campagne is vooral gericht op het bevorderen van seksuele weerbaarheid van jongeren: om te voorkomen dat jongeren beschadigende ervaringen opdoen, door ze al vóór ze seksueel actief zijn bewust te laten worden van hun wensen en grenzen en vaardigheden op te laten doen om grenzen te stellen. De titel is alleen prikkelend bedoeld maar zoals eerder aangegeven heeft de «eerste keer» betrekking op meerdere vormen van een eerste keer op het gebied van seksualiteit.